

İŞÇİLER GREVDE: ABD'nin çokuluslu şirketleri, İsviçre'deki teknolojileri mi yağmalıyor?

19 Aralık 2019, Lozan /Ali Korkmaz

Vaud kantonu Ecublens belediyesinde bulunan Boston Scientific (eski adıyla Symetis) 125 kişi çalıştıran Amerikan firması İrlanda'ya taşınıyor.

Lozan, Zürih ve İsviçre'deki diğer üniversiteler ve Lozan Federal Politeknik Okulu'nun araştırmaları sonucunda kurulan **Symetis** bir İsviçre firmasıyken amerikalılar 2017'de 435 milyon vererek İsviçreliiler'den satın alıp, **Boston Scientific** olarak fabrikanın adını değiştirdiler. 2018 yılında 10 milyar geliri olan bu firma, geçen yıl içinde 1,2 milyar net kar elde etti, gelinen aşamada sadece yılda 20 milyon kar edebilmek için satın aldığı firmayı Symetis yönetimi, 20 Kasım 2018'de, İrlanda'ya taşıma ve yerleşime planını açıkladı.

Tamamen anlaşılabilir ve şok edici bir karar, İşten çıkarmalar kabul edilemez diyen işçiler, bu kitlesel toplu işten çıkarılma karşısında, gerçek bir karşılıklı görüşme prosedürü bulunmadığını gören bir grup Boston Scientific işçisi; 10 Aralık 2019'da toplanarak grev lehinde oy kullandı. İşçiler, sendika heyeti ile görüşmeleri sürdürmek için, makul bir süre içinde müzakere edilmesi gerektiğini iddia ediyorlar.

grev kararı alan işçiler, kendilerini şöyle ifade ediyorlar: *"Ne ilgili emekçiler ne de Unia, büyük bir grubun devralınmasından iki yıl sonra, Vaud kantonu medikal endüstrisinin bir mücevherinin ve 125 iş alanının tamamen ortadan kalkmasını kabul edemez"*.

Son yıllarda talebin yoğun olduğu; transkateter aortik kapakçıkları ve diğer kardiyak tıbbi cihazlar, koroner tedavi de kullanılan stentler için, piyasada üretim yapan fabrika, tıbbi kalp damar hastalıklarında kullanılan kardiyovasküler stimülatörler, arteriyel kateter ve valfleri üreterek, Hollanda'ya gönderildikten sonra Avrupa'da bir merkezde toplanıp, ekipmanı olan tüm hastanelere bu tıbbi hasas mekanik parçaların dağıtımını yapıyor. Bu teknolojiyle eskiden olduğu gibi, açık kalp ,veya açık beyin ameliyatları yapılmaksızın; kol veya bacak ana damarından , kalp damar hastalıklarına müdahale , tedavi daha kolay olabiliyor. Ecublens Belediyesi'nde üretilen bu tıbbi mekanik parçaların, hammaddesi ve ilk işlenmiş hali, Brezilya'dan üretilip getiriliyor; İsviçre'de üstün teknolojiyle de son şekli verilerek; hastalarda kullanılabilir duruma getiriliyor.

ABD'nin Boston Scientific yönetimi ile görüşmelerde ilerleme kaydedilmedi. Unia ile işçiler istişare prosedürünün uzatılmasını, müzakerelerin başlatılmasını ve fabrikanın bulunduğu Ecublens Belediyesi'nde üretimin devamlılığının sürdürülmesini talep ediyorlar.

11 Aralık 2019'da grev'e başlayan işçiler üretimi durdurdular, işçiler bir haftalık uyarı grevi ardından Noel ve yılbaşı tatillerinden dolayı grevi 19 Aralık'ta askıya alarak 7 Ocak 2020'de ön görülen iş mahkemesinin alacağı kararı bekliyorlar.

17 Aralık 2019'da yüz kadar grevci, Vaud Kanton Meclisi önünde eylem yaparak, parlamentonun desteğini bir rezolüsyonla talep ettiler, meclisin gündeminde olmamasına rağmen, Unia sendikası ve sol partili milletvekillerin desteğiyle, grevin aciliyeti gözönünde tutularak, gündem maddesi değiştirilerek, meclisin gündem maddelerine eklenip tartışıldı ve sağ milletvekillerinin çoğunluğu olan mecliste bir eksik oyla bulunan milletvekilleri, grevcileri destekleme ve Boston Scientific firmasının İsviçre'de kalabilmesi için gerekli bürokratik girişimleri yapacakları teminatının desteğini vermiş oldular. Kanton hükümeti ve federal düzeyde ki her türlü aktörlerle irtibata geçmeleri için, yetkilendirdiler. Bu bağlamda, Kanton Hükümeti, özellikle Ekonomi Dairesi, sorumluluk almalı ve kantondaki istihdamın geleceğine önem verdiğini ispatlamalıdır.

Grevciler, salı gününü siyasi destek istemek için, yirmişer kişilik guruplar halinde Lozan'daki Büyük Meclis'e gittiler, dönüşümlü olarak meclis salonundan meclisteki görüşmeyi izleyebildiler. 150 üyesi olan Kanton Parlamento'su, 134 oyla, hükümeti istişare süresini uzatmak ve sendika heyeti ile müzakereleri açmak için müdahale etmeye çağıran bir kararı, kabul ettiler.

Parlamento desteğini alan sendikalı işçiler, yargı desteğini de almak için, iş makemesine dava açtılar. dava 7 ocak 2020 'de gerçekleşecek,olumlu ya da olumsuz , yargı sonuçta kararını verecek

İşçilerin ve işçileri destekleyen Unia sendikasının talepleri:

- Vaud hükümetinden, bu yer değiştirmeden sorumlu tüm aktörler üzerinde baskı oluşturarak, işleri ve tıbbi üretim sanayi alanını İsviçre'de bu kantonda devam ettirmeleri konusunda güçlü ve aktif olarak söz vermelerini;
- Bu iş yeri değiştirmenin sonuçları ile ilgili olarak, işçilere bir devlet garantisi;
- Bu garanti ile ilgili olarak, Devletin bu değersiz operasyonda kendilerini zenginleştirmiş olan kişilerin bilinip açıklanması ve Symetis SA işçilerinin, kantonun ve nüfusunun çıkarlarının aksine olduğunu üstlenmesi ve bu bağlamda çalışmalar yapması gerekiyor;
- Yasal çerçevede bölgedeki işçileri, işyerlerini, bilgi birikimini ve sanayi sitelerini korumak için daha iyi koruma sağlanması için; her türlü çabayı göstermelidir.

İsimlerini belirtmek istemiyen işçilerin şikayetleri, istek ve talepleri:

Bir İsviçreli kadın işçi; bu teknik kalp damar hastalıkları için ürettiğimiz, hastanelerde kullanılan mekanik parçalar, çok hasas ve özenle imal ediliyor, tecrübe ve araştırma gerektiriyor. Fabrikanın yeni sahipleri Amerikalılar, daha fazla kar elde etmek için, imalatı İrlandaya taşımak istiyorlar, her zaman olduğu gibi kaliteyi düşürüyorlar, bu çok riskli ve kar edeceklerinin de hiç bir garantisi yoktur.

Grevcilerden göçmen bir kadın işçi;

Amerikalılar gelip, bizim vergilerimizle İsviçre'deki üniversitelerde araştırmalar sonucu ortaya çıkan teknolojiyi alıp götürerek, bizleri işsiz bırakıyorlar. Fabrika yöneticileri, bizleri dikkate almak zorundalar, bizler sendikalı işçiler olarak, haklarımızı alana kadar grev yapmakta kararlıyız.

İsviçreli bir erkek grevci işçi;

Müzakerelerin açılması ve müzakere süresinin uzatılması ve Unia sendikasının görüşmelere alınması gerekiyor, patron sosyal plan yaparak bizi susturmaya çalışıyor, bir sefere mahsus birer- ikişer aylık veya en kıdemli işçilere dörder- beşer daha fazla aylık vererek; sus payı vererek daha sonra da bizi işsiz ve sokakta bırakmak istiyorlar. Bu, sözde sosyal planı istemiyoruz, işimizi istiyoruz, çünkü bu işyeri vergilerimizden oluşan bir işyeridir.

ABD şirketleri, daha önceleri de İsviçre'deki teknolojiden yararlandılar: 2007'de Kaliforniya grubu *Applied Materials* tarafından satın alınan, önce HCT olarak adlandırılan Cheseaux'da otuz yıla yakın güneş enerjisinden tecrübe edinen, 1982 *Charles Hauser* Cheseaux-sur-Lausanne'da HCT Şekillendirme Sistemleri şirketini kurdu. 1984 İlk makinenin üretimi gerçekleşti. 1996 Yüzüncü makine HCT fabrikasında üretildi. Charles Hauser ailesine ait İsviçre firması *Fotovoltaik*, güneş enerjisi panolarına yerleştirilen silisyum kesimleri endüstrisi için makine üretiminde uzmanlaşmış şirket; Vaud kantonundaki Cheseaux-sur-Lausanne ve Cossonnay belediyelerinde, yirmi beş yıl boyunca, eski HCT, tel testereyle silisyum kesme tekniklerini mükemmelleştirerek; makina üretimi gerçekleştirmişti. Bu fabrika da satın alınarak, 450 kadar işçi 2011' de işten atılmıştı ve 2012'de de tam olarak *Applied Materials*'ı Malezya ve Çin'e taşıdılar.

Philip Morris'te işten çıkarma dalgası 2020 de bekleniyor

Lozan ve Neuchâtel merkezli tütün devinde önemli bir yeniden yapılanma var.

Bu haberi hazırladığımız hafta Noel öncesi İsviçre de, bir işsizlik haberi daha gazetelerde yer aldı. Sigara üretim firması *Philip Morris* grubunun büyük patronu André Calantzopoulos, bir e-mail ile basına bildirdiği habere göre, İsviçre'de 3'000 personeli olan Philip Morris yüzlerce iş alanını Polonya'ya taşıyacaklarını duyurdu. İsviçre'de işlerini kayıp edecek olan personele, cömert bir sosyal planın yürürlükte olduğunu da bidirdi. 2013 yılında Neuchatel ve Lozan'da 150 iş alanı daha Philip Morris tarafından iptal edilmişti. 1957'den bu yana Philip Morris grubu, Lozan ve Neuchatel'de ilk defa Marlboro sigarası üretimini; ABD dışında üretmeye başlıyordu.

BAT British American Tobacco 1990'ların ortalarında İsviçreli Jura aile şirketi **FJ Burrus**'den satın aldı.Son yıllar içinde, Vaud kantonundan delokalize = göçertilen diğer ABD firmaları şunlar:

2017' de **Marvell**, 52 iş alanını ABD'ye taşıdı.

2017' de **Thermo Fisher**, 120 iş alanını Çek Cumhuriyeti'ne taşıdı

2014' de **Stellram**, 80 iş alanını, İsviçre Almanca konuşan bölgeye taşıdı ve bir kısım işçileri de işten çıkarttı.

2014' de **Alexion** ilaç şirketi, 162 iş alanını kısmen Zürih'e ve kısmen İrlanda Dublin'e taşıdı

2013'de **Shire** ilaç şirketi, 220 iş alanını Zug'a taşıdı

Bu işyerlerinin taşınması ve başka yere göçertilmesi, isviçrelileri endişelendirmiş ve son derece rahatsız etmiştir.